

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : एप्रिल / मे – २०२५

तृतीय वर्ष

सत्र – ६

विषय:–औद्योगिक समाजशास्त्र (भाग-२) (SC – 602)

दिनांक : ३०/०४/२०२५

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)

१. कामगार संघटनेचा उदय सविस्तर स्पष्ट करा.
२. सामूहिक कराराच्या उद्दीष्टांची यादी करून ती सर्व सविस्तर स्पष्ट करा.
३. औद्योगिक संबंध म्हणजे काय? औद्योगिक संबंधाचे महत्त्व सांगा.
४. सामाजिक विमा योजना स्पष्ट करा.
५. कामगार-संघटनांची कार्ये सांगून त्यापैकी कोणतेही पाच सविस्तर स्पष्ट करा.
६. संघर्षकाळात मालक वर्गाचे डावपेच कोणते असतात.

प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)

१. औद्योगिक संबंधाचा इतिहासाचा आढावा द्या.
२. आधुनिक समाजातील सामाजिक सुरक्षितता योजनेच्या आवश्यकतेची चर्चा करा.
३. कामगार संघटनेचे विविध प्रकार कोणते?
४. औद्योगिक कलह सोडण्याचे उपाय स्पष्ट करा.

प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

१. भारतातील सामाजिक सुरक्षितता
२. औद्योगिक कलहाचे परिणाम
३. प्रसुती कायदे
४. आय इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेस (A.I.T.U.C)

Translation in English

Sub: Industrial Sociology (Part-II) (SC-602)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

1. Describe in detail the origin of trade union.
2. Enlist objectives of collective bargaining and explain each one of them.
3. What do you mean by industrial relation? State the importance of industrial relation.
4. Illustrate the Social Insurance Scheme.
5. State the different functions of trade union and describe any five of them.
6. Which are the tactics of industrialist at the time of dispute.

Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

1. Take a review of historical industrial relation.
2. Discuss the need of social security scheme in modern society.
3. What are the different types of trade union.
4. Describe the remedies to solve the industrial dispute.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

1. Social security in India
 2. Effects of industrial dispute
 3. Maternity Act
 4. All India Trade Union Congress (A.I.T.U.C)
-